

L'ALFABETITZACIÓ INFORMACIONAL. CAS PRÀCTIC A L'ASSIGNATURA DE GESTIÓ DE LA INFORMACIÓ TURÍSTICA.

Joaquim Majó Fernández
joaquim.majo@udg.edu

Joaquim Martínez
Rodríguez
quim.martinez@udg.edu

Isabel Planas Campistol
isabel.planas@udg.edu

Universitat de Girona

Resum

En aquesta comunicació es relata la recent experiència adquirida durant el desenvolupament d'una activitat realitzada als alumnes de tercer curs dintre de l'assignatura Gestió de la Informació Turística, de la Diplomatura de Turisme, a la Facultat de Turisme de la Universitat de Girona.

En aquesta activitat es pretenia que els alumnes avancesin en l'assoliment de les competències relacionades amb l'alfabetització informacional o Alfin .

S'ha escollit aquesta assignatura per la importància que tenen els conceptes generals de recerca d'informació en la gestió d'aquesta. Dues de les competències a desenvolupar dintre de l'assignatura que estan directament relacionades amb l'Alfin són:

- Recollir i seleccionar informació de manera eficaç i eficient
- Llegir, comprendre i comentar textos científics

El fet que l'assignatura fos de tercer també la feia idònia per veure fins a quin punt els estudiants estan versats en la cerca d'informació i per tant saben quina informació necessiten i com trobar-la. El fet que estiguin acabant la carrera pressuposa que han realitzat diferents cerques, tant d'informació general com científica, per realitzar treballs en diferents assignatures.

L'activitat es desenvolupa amb la col·laboració entre el personal docent de l'assignatura i el personal de la biblioteca de la Universitat de Girona.

En aquesta comunicació s'inclou el disseny i desenvolupament de l'activitat així com un estudi de quin era el grau en que es trobaven els alumnes en l'assoliment d'aquestes competències abans de realitzar l'activitat i quins són els progressos aconseguits una vegada finalitzada aquesta. Per avaluar aquests progressos s'ha tingut en compte el resultat final del treball fet pels alumnes, així com els resultats d'una enquesta on es recull quina ha estat la percepció dels alumnes sobre l'activitat.

Del resultat de la comunicació haurien de sorgir diferents línies d'actuació, tant a nivell docent com a nivell bibliotecari, per millorar el coneixement que de les fonts d'informació tenen els estudiants, així com facilitar que tinguin les habilitats i actituds necessàries per fer-les servir.

Introducció

L'experiència que relatem en aquesta comunicació es centra en la voluntat d'incorporar a l'assignatura Gestió de la Informació Turística, optativa de la Diplomatura en Turisme de la Universitat de Girona, activitats que, de forma transversal, permetin assumir competències lligades al desenvolupament de la capacitat d'aprenentatge per part de l'alumne.

El turisme és una indústria on la informació i l'intercanvi d'informació és la base del negoci tal i com queda de manifest en la quantitat de fluxos d'informació entre tots els agents turístics. L'assignatura es centra al voltant del concepte d'informació turística que

el podem definir com “el conjunt de serveis que s’ofereixen al turista amb l’objectiu d’informar-lo i orientar-lo durant la seva estada, o fins i tot, totes aquelles informacions que l’ajudaran a preparar l’estada de forma més precisa”. Per aquesta àmplia gestió d’informació, tant per el seu volum com per la seva globalitat, i per agilitar tota la seva gestió, es planteja com imprescindible l’ús de les Tecnologies de la Informació i les Comunicacions(TIC). Les TIC, i especialment Internet, han canviat i continuen canviant la naturalesa de la indústria del turisme (Werthner & Klein, 1999) ja que la informació és un component fonamental tant de la cadena de valor com del producte. (Gamble, 1990).

L’assignatura de Gestió de la Informació Turística presenta des de múltiples vessants aquesta necessitat de gestió de la informació turística, però aporta també conceptes general de recerca d’informació. Per aquest motiu es va considerar molt adequat incloure en aquesta assignatura una activitat que tingués per objectiu introduir aspectes lligats amb l’alfabetització informacional.

Un altre aspecte que fa adient aquesta assignatura per la introducció de l’Alfin és la importància que han adquirit les TIC en la recerca d’informació, tecnologies que són objecte d’estudi en el cas turístic dintre de l’assignatura.

Per desenvolupar l’activitat, amb la finalitat de superar aquestes mancances i d’afavorir l’assoliment de les competències esmentades, es va veure necessària la col·laboració dels qui millor coneixen les fonts d’informació: el personal bibliotecari de la biblioteca de la universitat.

L’alfabetització informacional

El plantejament es basa en dissenyar i portar a la pràctica una activitat que afavoreixi la integració plena del concepte “alfabetització informacional” (Alfin), entès com l’adquisició de l’habilitat-capacitat-competència de gestionar informació en el seu sentit més ampli. En el rànquing de competències relacionades a l’informe Tunning, Educational Structures in Europe (2003) i que emana de les 101 universitats europees enquestades, l’habilitat de gestionar informació ocupa el quart lloc d’un total de 30.

L’Alfin, és especialment important al nou Espai Europeu d’Educació Superior, on l’aprenentatge de l’alumne ha de ser el centre del procés educatiu. Es tracta d’ensenyar a l’alumne a aprendre a aprendre, de passar de l’aprenentatge memorístic a l’aprenentatge significatiu i al llarg del temps. La competència informacional és doncs l’assoliment d’un conjunt de coneixements, habilitats i actituds que permetin a l’estudiant interactuar de forma efectiva amb la informació que necessita (Eva Ortoll, 2002). El resultat és una persona alfabetitzada en informació, i per tant, capaç de reconèixer quan necessita informació i de tenir l’habilitat de localitzar, avaluar i fer un ús efectiu de la informació requerida. Els individus alfabetitzats informacionalment són aquells que saben com aprendre a aprendre (American Library Association- ALA).

Per què es considera especialment rellevant introduir Alfin en un entorn EEES i en concret dins de l’assignatura Gestió de la Informació Turística? Partint de la premissa, ja esmentada, que la informació i l’intercanvi d’aquesta és la base del negoci turístic i per tant del seu èxit, i que és l’objecte central d’aquesta assignatura, se’n deriva que cal comptar doncs amb uns professionals molt preparats en aquest sentit. Per altra banda, l’experiència docent i del servei de biblioteques constaten que els alumnes, en general, i els que realitzen aquesta assignatura en particular, pateixen majoritàriament una manca

de coneixement de les fonts d'informació i de com s'estructura aquesta, una tendència a avaluar la informació per la seva disponibilitat i un desconeixement de com citar la informació obtinguda.

Tal i com recull la recent *Proposta d'integració d'habilitats informacionals als estudis de grau i postgrau de la UPC* elaborada pel servei de Biblioteques i Documentació de la UPC (setembre 2007), la formació en l'ús i accés a la informació permet:

- Augmentar les competències generals dels estudiants.
- Esdevenir autònoms dins la recerca i avaluació dels recursos d'informació per als seus treballs i altres encàrrecs acadèmics, i posteriorment professionals.
- Desenvolupar l'esperit crític i les capacitats d'anàlisi en front a la sobreabundància d'informació a la qual actualment s'està exposat.
- Aconseguir que els estudiants facin ús d'un major nombre de recursos d'informació, fiables, pertinents i amb un nivell adequat.
- Reduir el plagi en els treballs acadèmics a partir d'una millor comprensió de les regles ètiques en l'ús de la informació.
- Millorar les capacitats d'organització de la informació.
- Millorar la comunicació oral i escrita dels estudiants.

L'assignatura de Gestió de la Informació Turística

L'assignatura de Gestió de la Informació Turística forma part del pla pilot de grau d'aquesta titulació. Per Consell d'Estudi s'han assignat 8 competències a desenvolupar per l'assignatura:

- Analitzar, sintetitzar i interpretar en turisme
- Utilitzar les diverses tecnologies i identificar les seves implicacions
- Recollir i seleccionar informació de manera eficaç i eficient
- Analitzar i reflexionar sobre la dimensió transversals del turisme i el seu caràcter evolutiu.
- Identificar i comprendre els principals agents turístics
- Ser hàbil en la comunicació emprant tècniques/recursos diversos
- Analitzar el funcionament i el procediment dels diversos àmbits de l'activitat turística
- Llegir, comprendre i comentar textos científics

En el disseny de l'assignatura s'han establert 12 activitats que s'estructuren essencialment entre les següents tipologies d'activitats:

TIPUS ACTIVITAT	HORES (AMB PROFESSOR)	HORES (SENSE PROFESSOR)	TOTAL
Total Anàlisi / estudi de casos	10,5	12	22,5
Cerca d'informació	3	8	11
Classes expositives	4,5	7	11,5
Classes participatives	13	23,5	36,5
Classes pràctiques	3	6	9
Exposició dels estudiants	0,5	15	15,5
Treball en equip	9	11	20
TOTAL	43,5	82,5	126

D'entre aquestes activitats en aquesta comunicació volem fer especial referència de l'activitat vinculada a la recerca d'informació i que dona peu a dues altres activitats posteriors.

Aquesta activitat està especialment relacionada amb les competències:

- Recollir i seleccionar informació de manera eficaç i eficient
- Llegir, comprendre i comentar textos científics

Disseny de l'activitat

Les propostes d'activitats relacionades amb la recerca d'informació i pensades per afavorir l'adquisició de competències informacionals són:

1. Interpretar una referència bibliogràfica: article de revista en paper, article de revista electrònic, llibre, capítol de llibre, pàgina web.
2. Optimització de la cerca bibliogràfica. Identificar les fonts d'informació on buscar. Cercar als catàlegs de la biblioteca de la UdG i del CCUC (i per extensió a la resta) i a les bases de dades especialitzades (Leisure Tourism Database).
3. Relacionar els criteris per avaluar la qualitat d'un lloc web i localització dels webs de referència dins l'àmbit temàtic.
4. Conèixer els principis bàsics de la propietat intel·lectual, i per tant, els aspectes ètics i legals de l'ús de la informació.

L'activitat que relatem en aquesta comunicació és la que fa referència a l'optimització de la cerca bibliogràfica. Es tracta d'una activitat que es dur a terme durant les 3 hores de classe presencial i les 8 de dedicació de l'alumne en col·laboració amb el personal bibliotecari. A aquestes tres hores presencials s'hi sumaran 3 hores més de classes participatives.

Es proposa per parelles, cercar, identificar, citar i resumir un article de revista relacionat amb alguna de les temàtiques següents:

- DMS-DMO
- Les tecnologies en el turisme
- Les TIC en la distribució turística
- Bases de dades
- Sistemes experts
- Sistemes d'informació geogràfics

Finalment el grup presenten un document amb una graella que conté: definició breu i concisa del tema escollit, citació de l'article escollit, fonts d'informació utilitzades, estratègia de cerca, descriptors-paraules clau utilitzades, resum-abstract i valoració del contingut.

En una activitat posterior, els components del grup hauran de preparar per separat i per escrit una exposició de l'article localitzat basant-se en el document presentat. Per sorteig s'escollirà quin dels dos components acaba fent la presentació oral.

Objectiu específic

En finalitzar aquesta activitat l'estudiant haurà de ser capaç de:

- Identificar les fonts d'informació a utilitzar en funció del tipus de consulta
- Identificar les paraules clau-descriptors, en català i anglès, a utilitzar en la consulta específica.
- Localitzar un article de revista en funció del tema proposat.
- Citar segons la normativa bibliogràfica escollida.
- Justificar l'elecció de l'article: criteris

Metodologia de treball

Aprentatge actiu basat en la resolució individual-parella i la verificació en grup. L'elecció d'aquesta metodologia permet posar més èmfasi en desenvolupar les habilitats dels estudiants i menys en transmetre informació (Bonwell & Edison, 1991).

Implementació i desenvolupament de l'activitat**1a sessió**

Proposem una activitat de cerca d'informació que afavoreixi a l'estudiant l'adquisició de les habilitats abans esmentades. La metodologia de treball escollida i basada en l'aprenentatge actiu pretén aconseguir una total implicació de l'alumnat, de manera que sigui capaç d'adonar-se del que sap fer i del que hauria de millorar en relació a la cerca d'informació. Afavorir també que pugui establir, per si mateix, una seqüència lògica i no memorística en la cerca d'informació.

Per tant, organitzem l'activitat de la següent manera:

1r, es passa una graella, que identifica els elements més destacats d'una cerca bibliogràfica (veure l'exemple de graella resultant) . De forma individual o per parelles l'han d'omplir a partir d'un tema que els interessen i que han d'escollit d'entre la llista de temes proposats. Se'ls demana que acotin el tema a un àmbit específic i a poder ser apliquin restriccions geogràfiques i cronològiques.

2n, s'especifica als estudiants quin és l'objectiu específic d'aquesta activitat.

3r, es planteja un període de treball autònom de 45min. per omplir tots els apartats de la graella. Durant aquest període els responsables de l'activitat observen els estudiants com treballen i prenen nota: quines preguntes es fan entre ells, com busquen la informació, com es mouen entre els recursos de la Biblioteca, ... Finalment, els estudiants fan un primer lliurament de la graella pel seu anàlisi.

4r, es comenten de forma oral les principals casuístiques que s'han observat del treball realitzat pels estudiants incidint en què caldria fer però sense precisar el com. És molt important que l'estudiant arribi a conèixer el com a partir de la seva pròpia experimentació.

5è, Finalment es procedeix a fer la presentació dels principals aspectes conceptuals (45 min.) i s'aprofita per incidir de forma més precisa en els dubtes que han anat sorgint durant la realització de l'exercici pràctic.

2a sessió

6è, es finalitza la sessió de presentació dels principals aspectes conceptuals (45 min.) que en tot moment comportà una important interacció amb els estudiants. Al llarg de la presentació es feia referència a diverses fonts d'informació que els estudiants consultaven en línia de forma pautada.

7è, un cop finalitzada aquesta presentació, s'obre un nou període de treball autònom (45 min.) on es demana als estudiants de refer la graella aplicant els coneixements apresos a partir de l'explicació. En aquest segon període s'estableix una interacció molt més fluïda entre els estudiants i els responsables de l'activitat. Se'ls deixa dues setmanes més per finalitzar l'activitat i presentar la graella final.

Exemple de graella resultant

Tema	Ús de les tecnologies de la informació per a la fidelització dels clients en els hotels a partir de l'any 2005			
Estratègia de cerca	1a CRM – Customer Relationship Management and hospitality and 2005		2a	
Fonts d'informació	Science Direct	Google acadèmic		Leisure Tourism Database
Citació article seleccionat	Sigala, Marianna. "Integrating customer relationship management in hotel operations: managerial and operational implications." <i>International Journal of Hospitality Management</i> 24. 3 (2005): p.391-413 13 de març de 2008 http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6VBH-4F31PNK-2&_user=1517015&_coverDate=09%2F30%2F2005&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&view=c&_acct=C000053445&_version=1&_urlVersion=0&_userid=1517015&md5=b4288d78599988d07945e76f01d835f5		Estil de citació escollit	MLA
Criteris de selecció	Els keywords de l'article s'adeqüen perfectament a la meua estratègia de cerca	L'autora és una acadèmica destacada en l'àmbit objecte d'estudi (informació facilitada per l'enllaç: Vitae de l'article)	L'article està publicat en una revista de prestigi dins l'àmbit temàtic: <i>International Journal of Hospitality Management</i> (Admissió d'articles: all main papers are refereed by the double-blind process.)	L'índex de cites del google acadèmic (9 per aquest article) ens mostra també que es tracta d'una autora i un tema consultat.

Trets fonamentals de l'exposició conceptual

Aquesta exposició s'ha desenvolupat en dues sessions per qüestions de calendari i per deixar un temps raonable que permeti la maduració dels conceptes exposats.

L'eix vertebrador d'aquesta classe expositiva i participativa és identificar i estructurar els aspectes fonamentals del procés de cerca bibliogràfica i fer-los conscients de que si ho assolixen esdevindran competents des del punt de vista informacional.

Inicialment es donen els arguments que els ajudin a entendre perquè els cal ser autònoms i/o competents informacionalment. Es reflexiona sobre el nou model de societat en que ens movem tant si la definim com a societat de la informació com societat del coneixement . Posem especial èmfasi en aclarir que Informació no significa coneixement, incorporant el concepte Alfabetització en informació (ALFIN) que s'estableix en la capacitat per discernir la informació valuosa, localitzar-la, avaluar-la i utilitzar-la de manera eficaç. Partint doncs d'aquestes premisses ja es pot estructurar la cerca, que ha de donar resposta a Què busquem?, Per què?, Per quan? On?.

Aconseguir una cerca bibliogràfica òptima implica saber delimitar de forma clara el tema (què busquem?) i a partir d'aquí poder fer una bona estratègia de cerca. Aquesta vindrà marcada per el coneixement de la jerarquia conceptual o arbre terminològic, les paraules clau (Keywords), la identificació de sinònims i termes relacionats, les seves corresponents traduccions a l'anglès (en el cas de l'àmbit turístic és fonamental donat que el percentatge més elevat de documentació és en llengua anglosaxona) i finalment la

seva correcta combinació mitjançant operadors booleans. Aquestes consideracions s'exemplifiquen en una cerca feta en línia durant la classe. El resultat de la cerca permet mostrar les tres principals casuístiques de resultats (adients, escassos o excessius) obtinguts i com cal procedir per adequar-los a les nostres necessitats d'informació. Altres consideracions que cal tenir presents i que ens condicionarien les fonts a consultar són el Per què?, ho necessitem per a un treball de classe?, una tesi doctoral? un informe per l'empresa?. Per quan? Ens cal consultar el document al moment (informació electrònica) o disposem de temps suficient per optar a fons en paper (biblioteca o préstec interbibliotecari). Finalment, decidim a On? buscarem la informació que necessitem. Tot i que es comenta l'opció de cerca al catàleg de la Biblioteca, es parteix del fet que al ser estudiants de tercer curs ja dominen aquesta font d'informació, i per tant la desestimem per aquesta activitat en concret. Reconduïm la cerca a Revistes-e, bases de dades i portals específics (de pagament) a través de la Biblioteca digital i a cercadors d'internet gratuïts de l'àmbit acadèmic i professional. En ambdós casos es presenten les tipologies de recursos, la seva organització, contingut i funcionament i es comparen prestacions entre ells. Finalment, i un cop hem arribat a la documentació que necessitem per al nostre treball, es comenta que cal referenciar-la sempre i que cal fer-ho d'una manera normalitzada i acceptada per la comunitat científica. És el moment de parlar dels estils de citació. Els recomanem que n'adoptin un i que sempre l'utilitzin per a les seves citacions en treballs acadèmics, tret que es donin instruccions específiques al respecte.

Valoració dels resultats

Pel que fa a la valoració dels resultats, considerem tant l'avaluació-valoració formal dels resultats de l'exercici proposat, tot comparant els resultats entre les dues vegades que han fet l'exercici pràctic, com la percepció de millora i els canvis d'hàbit per part de l'estudiant recollits mitjançant una enquesta.

En el primer cas, recollim en la taula següent els trets més destacats que hem observat després del treball de les dues sessions:

CONTINGUTS GRAELLA	1A SESSIÓ	2A SESSIÓ
Definició del tema	<ul style="list-style-type: none"> • Molta dificultat en expressar tema d'interès • Definició molt vaga i genèrica • Terminologia poc precisa 	<ul style="list-style-type: none"> • Definició més clara i entenedora • Terminologia més precisa i tècnica • Possibilitat de millorar-la acotant més el centre d'interès
Estratègia de cerca (Keywords)	<ul style="list-style-type: none"> • Dificultat en extrapolar paraules clau • Dificultat d'expressar-les en anglès • Desconeixement de la terminologia científica sobre el tema • No ús d'eines de traducció • No ús de documents de referència bàsics de la disciplina 	<ul style="list-style-type: none"> • Una millor definició del tema afavoreix l'extrapolació de paraules clau • Continúa havent-hi alguna dificultat d'expressar-les en anglès • Ús de diccionari bilingüe per la terminologia científica
Fonts d'informació	<ul style="list-style-type: none"> • Elecció a l'atzar • Bloqueig, incapacitat de saber on començar a buscar 	<ul style="list-style-type: none"> • Saben on adreçar-se • Elecció amb criteri: és té en compte si les fonts són exclusives de l'àmbit turístic i/o multidisciplinars
Citació article	<ul style="list-style-type: none"> • Només citen el títol, i eludeixen la resta d'elements de la citació 	<ul style="list-style-type: none"> • Incorporen tots els elements d'una citació bibliogràfica
Estil citació escollit	<ul style="list-style-type: none"> • No entenen què vol dir estil de citació bibliogràfica • Desconeixement de l'existència d'estil de citació estandaritzats 	<ul style="list-style-type: none"> • Saben on anar a buscar quins són estils de citació estandaritzats i com s'estructuren. • La majoria han adoptat un estil de citació estandard. Una minoria continuen sense saber de què s'està parlant.

Criteris de selecció de l'article	<ul style="list-style-type: none"> No s'expliciten Alguns han tingut en compte si els keywords de l'article s'adeqüen al tema 	<ul style="list-style-type: none"> Han tingut en compte si els keywords de l'article s'adeqüen al tema Valoren l'índex de cites (google acadèmic) Fan una lectura del resum-abstract per identificar si reflecteix el tema escollit Autors rellevants en la matèria
--	---	---

Per recollir quina havia estat la percepció per part dels estudiants es va realitzar una enquesta a on les 30 preguntes estaven estructurades en tres apartats per recollir l'evolució dels estudiants. Així es recullen dades anteriors a l'activitat, dades de la realització de la primera cerca i dades de la realització de la segona cerca. Les preguntes referides a la primera cerca són les mateixes que les referides a la segona, per tal d'observar els canvis d'aptituds.

Les respostes a les preguntes es representaven en escala Likert de 1 a 5, a on 1 és que no ho ha fet mai o no està gens d'acord i 5 que ho ha fet molt o que està molt d'acord. Els valors de 2 a 4 representen els graus intermedis. Això facilita el tractament estadístic d'aquestes variables.

Preguntes de l'enquesta

Respostes de 1 a 5

	DADES PRÈVIES
P1	He hagut de fer cerca d'informació general per realitzar treballs d'altres assignatures.
P2	He hagut de fer cerca d'informació científica per realitzar treballs d'altres assignatures.
P3	Coneixia com estan estructurades les fonts d'informació de la biblioteca de la UdG.
P4	Havia fet ús amb anterioritat dels recursos digitals de la biblioteca de la UdG.
P5	Havia demanat consell sobre cerca d'informació al personal de la biblioteca.
P6	Les citacions als treballs les feia segons un estil estàndard.

	PRIMERA CERCA D'ARTICLE
P7	Quan van proposar la cerca de l'article vaig saber per quina font començar a buscar.
P8	Vaig començar la cerca pel buscador Google d'Internet.
P9	Vaig començar la cerca a la pàgina web de la biblioteca de la UdG.
P10	Vaig saber quines paraules fer servir per buscar un article sobre el tema escollit.
P11	Sabia quines paraules buscar però no la seva correspondència en anglès.
P12	Vaig fer servir alguna eina de traducció per traduir els termes a buscar.
P13	Em faltava vocabulari en l'àmbit del tema escollit per triar les paraules.
P14	Sabia que existien estils estàndard de citació.
P15	Sabia on trobar la informació sobre com s'estructuren els diferents estils de citació.
P16	Tenia la sensació que amb més temps trobaria un bon article sobre el tema.
P17	Vaig trobar articles sobre el tema.
P18	Quan trobava un article sabia discernir si era interessant pel tema escollit.

	SEGONA CERCA D'ARTICLE
P19	Quan van proposar la cerca de l'article vaig saber per quina font començar a buscar.
P20	Vaig començar la cerca pel buscador Google d'Internet.
P21	Vaig començar la cerca a la pàgina web de la biblioteca de la UdG.
P22	Vaig saber quines paraules fer servir per buscar un article sobre el tema escollit.
P23	Sabia quines paraules buscar però no la seva correspondència en anglès.
P24	Vaig fer servir alguna eina de traducció per traduir els termes a buscar.
P25	Em faltava vocabulari en l'àmbit del tema escollit per triar les paraules.

P26	Sabia que existien estils estàndard de citació.
P27	Sabia on trobar la informació sobre com s'estructuren els diferents estils de citació.
P28	Tenia la sensació que amb més temps trobaria un bon article sobre el tema.
P29	Vaig trobar articles sobre el tema.
P30	Quan trobava un article sabia discernir si era interessant pel tema escollit.

Distribució de les respostes

	TANT PER CENT					MITJANA	DESVIACIÓ	MEDIANA
	1	2	3	4	5			
P1	0,00%	15,38%	23,08%	7,69%	53,85%	4	1,224745	5
P2	30,77%	15,38%	15,38%	15,38%	23,08%	2,8462	1,625123	3
P3	7,69%	38,46%	23,08%	23,08%	7,69%	2,8462	1,143544	3
P4	23,08%	30,77%	15,38%	0,00%	30,77%	2,8462	1,625123	2
P5	46,15%	23,08%	7,69%	15,38%	7,69%	2,1538	1,405119	2
P6	7,69%	7,69%	38,46%	23,08%	23,08%	3,4615	1,198289	3
P7	53,85%	23,08%	0,00%	15,38%	7,69%	2	1,414214	1
P8	46,15%	0,00%	15,38%	7,69%	30,77%	2,7692	1,83275	3
P9	7,69%	23,08%	7,69%	23,08%	38,46%	3,6154	1,445595	4
P10	23,08%	38,46%	30,77%	0,00%	7,69%	2,3077	1,1094	2
P11	38,46%	23,08%	30,77%	0,00%	7,69%	2,1538	1,214232	2
P12	38,46%	38,46%	7,69%	7,69%	7,69%	2,0769	1,255756	2
P13	15,38%	7,69%	23,08%	15,38%	38,46%	3,5385	1,506397	4
P14	30,77%	38,46%	0,00%	15,38%	15,38%	2,4615	1,506397	2
P15	38,46%	30,77%	15,38%	0,00%	15,38%	2,2308	1,42325	2
P16	15,38%	0,00%	23,08%	38,46%	23,08%	3,5385	1,330124	4
P17	23,08%	7,69%	30,77%	30,77%	7,69%	2,9231	1,320451	3
P18	15,38%	15,38%	23,08%	23,08%	23,08%	3,2308	1,42325	3
P19	7,69%	7,69%	15,38%	23,08%	46,15%	3,9231	1,320451	4
P20	76,92%	0,00%	23,08%	0,00%	0,00%	1,4615	0,877058	1
P21	0,00%	7,69%	0,00%	7,69%	84,62%	4,6923	0,85485	5
P22	0,00%	7,69%	23,08%	23,08%	46,15%	4,0769	1,037749	4
P23	38,46%	30,77%	15,38%	15,38%	0,00%	2,0769	1,115164	2
P24	76,92%	7,69%	15,38%	0,00%	0,00%	1,3846	0,767948	1
P25	23,08%	38,46%	23,08%	7,69%	7,69%	2,3846	1,192928	2
P26	15,38%	15,38%	0,00%	15,38%	53,85%	3,7692	1,640825	5
P27	7,69%	15,38%	23,08%	23,08%	30,77%	3,5385	1,330124	4
P28	15,38%	0,00%	30,77%	23,08%	30,77%	3,5385	1,391365	4
P29	7,69%	0,00%	30,77%	23,08%	38,46%	3,8462	1,214232	4
P30	7,69%	15,38%	7,69%	38,46%	30,77%	3,6923	1,315587	4

Les preguntes P1 i P2 volien recollir les necessitats d'informació requerides pels estudiants fins al moment. Veiem que les seves necessitats fins al moment eren més d'informació general i no tant científica, encara que també en tenen. Això pot ser degut a que les necessitats d'informació científica s'incrementa a mesura que s'avança a la carrera, especialment s'incrementaria si els estudiants decideixen ampliar els seus estudis amb algun màster o doctorat.

Les preguntes P3, P4 i P5 volien recollir el coneixement que els estudiants tenen dels recursos de la biblioteca i quin ús han fet d'ells. Per les respostes sembla que el coneixement de com estan estructurades les fonts d'informació és limitat, tot i portar tres cursos a la universitat. Amés més de la meitat pràcticament no han fet ús dels recursos electrònics que tenen a la seva disposició. Clarament no tenen cultura de consultar amb el personal de la biblioteca sobre quines fonts fer servir.

Les preguntes P6, P14, P15, P26 i P27 volia recollir el coneixement i ús dels estils de citació abans, durant la primera cerca i després de la segona cerca. Si bé sembla segons les respostes de la pregunta P6 que els estudiants tenen cert coneixement dels estils de citació, això queda força refutat en les respostes de les preguntes P14 i P15, a on observem que més del 60% no saben com citar l'article ni a on anar buscar la informació sobre aquests estils. Aquesta mancança sembla força corregida després de la realització de l'activitat, segons les respostes a les preguntes P26 i P27 on ja quasi el 70% saben com citar l'article.

Les preguntes P7, P8, P9, P19, P20 i P21 volien recollir els hàbits en quan a les fonts d'informació a fer servir. Clarament a la primera cerca els estudiants no sabien per on començar i anaven a Google, mentre que a la segona cerca, després de l'exposició teòrica, tenien molt més clar per on començar i feien servir els recursos de la biblioteca.

Les preguntes P10 i P22 eren per recollir si sabien quina estratègia de cerca triar, és a dir, paraules claus. Sembla que hi ha una millora evident en la segona cerca respecte a la primera segurament deguda als consells donats pels docents així com a una tria més acurada del tema. Per les respostes a les preguntes P11 i P23 sembla ser que un cop saben les paraules en català no tenen gaires problemes per traduir-la a l'anglès. La resposta a la pregunta P11 no té gaire importància, ja que a la P10 queda reflectit que el problema era trobar el termes adients en català. Però a la P23, a on ja tenien més clar els termes a cercar, sembla que no tenien problemes per traduir-ho. Potser per això no van fer servir eines de traducció (preguntes P13 i P25). Aquestes respostes han sorprès una mica, ja que en diferents ocasions va caldre ajudar als estudiants en aquest sentit. Encara que no era la intenció de l'activitat sembla que els estudiants avancen en el coneixement dels termes fets servir en l'àmbit del tema escollit, comparant les respostes a les preguntes P13 i P25, segurament degut a la interacció entre els estudiants i els docents.

En quant a les preguntes P16 i P28, a on es demanava si amb més temps creuen que trobarien articles sobre el tema, en les dues cerques les respostes són semblants. Però segons les respostes a les preguntes P17 i P29, eren més els estudiants que ja havien trobat articles sobre el tema a la segona cerca. Sembla també que a la segona cerca els era més fàcil discernir si els articles trobats eren interessants pel tema escollit, possiblement degut a alguns dels consells donats pels docents, preguntes P18 i P30.

Conclusions

Com a valoració final volem expressar una sèrie de conclusions que podem extreure de la planificació i realització d'aquesta activitat:

- Es constata que els estudiants arriben a tercer curs amb un nivell en Alfin inferior a l'esperat. D'això se'n desprèn una manca de metodologia de recerca en els treballs fets a les diverses assignatures de l'estudi.
- Apareixen limitacions que no tenen res a veure amb els aspectes formals de la cerca bibliogràfica sinó amb el coneixement limitat de la disciplina. En concret, apareixen llacunes en com s'estructuren jeràrquicament els termes i conceptes fonamentals així com en la seva relació semàntica. Aquest fet dificulta el següent punt.

- Definir les paraules clau en català i la seva conversió a l'anglès (keywords). Observem:
 - Dificultat en utilitzar terminologia científica de l'àmbit.
 - Dificultat en entendre continguts i per tant en valorar si la documentació recuperada és o no adient.
- Potser calen més hores dedicades a la cerca d'informació, en la línia de l'activitat proposada. En aquest sentit, valorem positivament l'evolució dels aprenentatges dels estudiants.
- Paral·lelament ens inclinem a pensar que adquirir la competència informacional, esdevé imprescindible en qualsevol tipus d'estudi universitari si volem aconseguir uns titulats capaços d'afrontar els reptes de la vida professional. La realització de l'activitat exposada posa de manifest que l'assoliment d'aquesta competència no requereix un gran quantitat d'hores de dedicació, ja que amb les 11 hores totals de realització de l'activitat s'han obtingut millores evidents.
- Pensem doncs que la competència hauria d'assolir-se primordialment en el primer any de carrera, i de forma transversal a totes les assignatures. El pas següent seria reflexionar sobre quina és la millor fórmula de plasmar-se ens els plans d'estudis.

Bibliografia

GAMBLE, Paul R. (1990). "El efecto de la tecnología como ventaja competitiva", *Papers de Turisme*. núm. 4: 25-47.

GONZÁLEZ, J. ; WAGENAAR, R. (eds.) (2003). Tunning educational structures in Europe: informe final, fase uno. Bilbao: Universidad de Deusto. 93-97.

Information Literacy Competency Standards for Higher Education. (2006). American Library Association. [Data de consulta: 08/01/08]. Document ID: 185693
<http://www.ala.org/ala/acrl/acrlstandards/informationliteracycompetency.cfm>

MAJÓ, Joaquim; GALÍ, Núria (2002). "El uso de las TIC en la Información Turística" Congreso AECIT (6º : 2001 : Ceuta). *Nuevas tendencias de ocio y turismo: su especial problemática en destinos singulares*. Valdés, Luís et al. (Coord.). Jaén : AECIT. 169-177.

ORTOLL, Eva (2003). *Gestió del coneixement i competència informacional al lloc de treball* [article en línia]. UOC. [Data de consulta: 07/01/08].
<http://www.uoc.edu/dt/20345/index.html>

Proposta d'integració d'habilitats informacionals als estudis de grau i postgrau de la UPC. (2007). [s.l.]: Servei de Biblioteques i Documentació de la UPC.

WERTHNER, Hannes; KLEIN, Stefan (1999). *Information Technology and Tourism: a Challenging Relationship*. Wien: Springer. (Springer computer science)

Qüestions i/o consideracions per al debat

- Quina és la millor fórmula de plasmar la competència informacional ens els plans d'estudis?

- Ha d'existir una assignatura del tipus "Alfabetització informacional"?
- La comunitat universitària està preparada i disposada per assolir aquest repte?
- És considera una aposta estratègica a la UdG? (Exemple: http://biblioteca.upc.es/Pla_estrategic/apren2010.pdf)
- Quin és el canal més efectiu per donar a conèixer els recursos informacionals disponibles a la nostra universitat i fomentar-ne l'ús? La comunicació de Gemma Garcia, Marta Roca, Anna Rovira i Josep Vives "Disseny d'un programa d'aprenentatge de competències en l'ús i accés de la informació" presentada al 3r congrés internacional "Docència universitària i Innovació "(Girona, 2004) ja plantejava:

la necessitat de desenvolupar una formació més reconeguda dins els plans d'estudis si es vol garantir que tots els universitaris adquireixin les habilitats informacionals bàsiques per al seu desenvolupament acadèmic i professional...